

BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME ÖRNEĞİ

Ders	Türkçe
Sınıf Düzeyi	1
Öğrenme Alanı	Okuma
Alt Öğrenme Alanı	Akıcı Okuma
Kazanım	T.1.3.6. Noktalama işaretlerine dikkat ederek okur. T.1.3.7. Vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek okur.
Ölçme Araçları	Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-2)

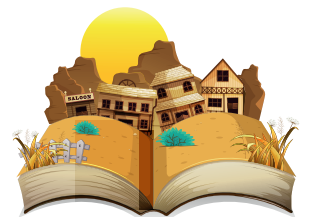
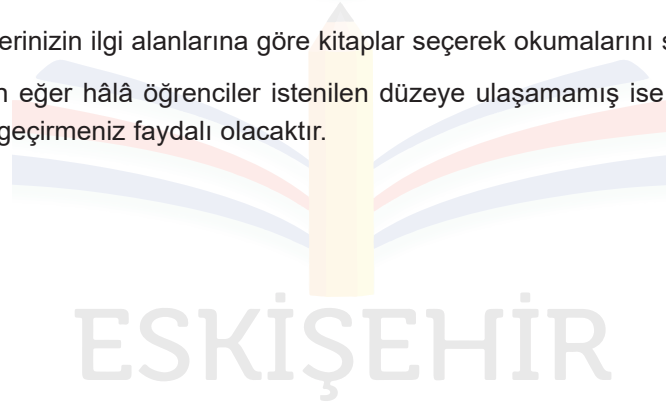
UYGULAMAYA YÖNELİK YÖNERGELER

- Öğrencilerinizde prozodik okuma farkındalığı oluşturmak için sınıfınızda masal anlatımı etkinlikleri gerçekleştirebilirsiniz.
- Uygulamaya başlamadan önce her öğrencinize çeşitli masallar dağıtınız.
- Örnek olarak bir masal anlatımı gerçekleştiriniz.
- Masal anlatırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklayınız.
- Öğrencilerinizden ellerindeki masalları akıcı bir şekilde okumalarını bekleyiniz.
- Okumaların hemen ardından masal okuyan öğrencinize sözlü dönütler verebilir ve daha akıcı okuması için neler yapması gerektiğini açıklayabilirsiniz.
- Bu örnek uygulamaların ardından öğrencilerinizin prozodik okumalarını değerlendirebilirsiniz.
- Prozodik okuma, öğrencinin 60 saniyelik sesli okumasını dinleyerek prozodik okuma dereceli puanlama anahtarı üzerinde değerlendirilebilir.
- Burada dikkat edilmesi gereken nokta, her öğrencinin metinle ilk kez karşılaşması gerektiğidir.
- Eğer öğretmen öğrencinin okuma prozodisini değerlendirmede sıkıntı yaşıyorsa önce öğrencinin okumasını kaydedebilir (ses kayıt cihazı, video kamera, vb. ile) daha sonra öğrencinin okumasını, yaptığı kayıttan dinleyerek dört farklı boyuta sahip dereceli puanlama anahtarı üzerinde gerekli değerlendirmelerini yapabilir.
- Sırası ile Öğrenciden Ek-1'de yer alan metni sesli bir şekilde okuması istenir, öğrenci bu metinle daha önce karşılaşmış ise bu seviyede benzer bir metin kullanılabilir.
- Öğrenci, okuma yaparken okuması ses kayıt cihazı gibi araçlar kullanılarak kayıt altına alınabilir.
- Öğrenci, değerlendirilirken okuma prozodisine yönelik dereceli puanlama anahtarındaki dört başlıktan 1 ile 4 aralığında bir puanlama yapılır.
- Toplam puan üzerinden öğrencinin prozodik okuması Ek-2' de yer alan dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
- Öğretim yılı içerisinde bu uygulamanın birkaç defa tekrarlanması, öğrencilerin gelişim düzeylerinin takip edilmesi açısından önemlidir.
- Uygulama bireysel bir uygulama olduğu için öğretmen serbest etkinlikler dersinde öğrencileri sınıftan kütüphaneye ya da sessiz başka bir ortama tek tek çağırarak uygulamayı gerçekleştirir. 35 öğrencisi olan bir öğretmen bir derste uygulamayı tamamlayıp bütün çocukların kayıtlarını alabilir. 35'ten fazla öğrencisi olan bir öğretmenin, bu uygulama için iki ders saati ayırması gerekebilir.

BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME ÖRNEĞİ

DÖNÜT VERME

- Bu değerlendirmede akıcı okumanın üç bileşeninden olan prozodik okumanın ölçülmesi hedeflenmektedir. Akıcı okuma, doğru ve hızlı okumadan ibaret değildir. Aynı zamanda etkili bir ifade ile metni yorumlayabilme becerisini de içermektedir. Bu beceri prozodik okumanın önemine işaret etmektedir. Prozodi, dil bilimsel bir kavram olup konuşmanın tonlaması ve ritmik boyutlarını tanımlar. Vurgu, tonlama, noktalama işaretleri gibi detaylarla ortaya çıkar. Kısacası, konuşma metninin ritmidir. Etkinliğin amacına ulaşmasının göstergesi, okuma prozodisi dereceli puanlama anahtarıdır. (Ek-2) Bu puanlama anahtarı İngilizceden uyarlanmıştır. Bireysel bir şekilde uygulanır.
- Öğretim yılı başında öğrencinin dereceli puanlama anahtarının her bir boyutundan aldığı puanların toplamı sekiz ve altında ise durum, kaygı verici değildir fakat öğretim yılının ilerleyen zamanlarında toplam puan sekiz ve altında kalıyor ise öğretmenin öğrenci ile bireysel olarak ek çalışmalar yapması gerekir. Örneğin; öğretmen, öğrencilere okumalar yaparak onlara model olabilir. Yapılan tekrarlı okumalar, aynı metni birçok kez okuma fırsatı sağlayabilir. Aile ve çocuğun bir arada okuma yapabileceği bir paket program hazırlanabilir. Bu program, öğretmenin tavsiye edeceği resimli çocuk kitaplarından oluşmalıdır. Öğretmen, aile ile iletişime geçerek velilerden öğrencilere etkileşimli okumalar yapmasını isteyebilir. Veliler okula davet edilerek örnek okumalar gerçekleştirilebilir.
- Öğretmen, endişe düzeyindeki öğrenci için diyalog metinli, görsel ağırlıklı; bağımsız okuyucu olan öğrenciler için ise metin yönü ağırlıklı olan kitaplar seçmelidir. Ayrıca tekerleme, parmak oyunu, şiir okuma gibi etkinliklerle prozodik okuma farkındalığı oluşturulabilir. Öğretmen bunlara ek olarak öğrencilerin prozodik okumalarına katkıda bulunmak için sınıf içerisinde örnek masallar anlatabilir veya etkileşimli okumalar gerçekleştirebilir.
- Prozodik okuma seviyeleri yeterli düzeyde olan öğrencilerinizi, onların seviyelerine uygun metinlerle karşılaştırabilirsiniz.
- Bu bağlamda öğrencilerinizin ilgi alanlarına göre kitaplar seçerek okumalarını sağlayabilirsiniz.
- Bütün bunlara rağmen eğer hâlâ öğrenciler istenilen düzeye ulaşamamış ise o zaman öğretim tekniklerinizi ve stratejilerinizi gözden geçirmeniz faydalı olacaktır.

BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME ÖRNEĞİ

Ek - 1

BAYAN TAVUS KUŞU

Hayvanat bahçesinin en havalı hayvanı bayan tavus kuşuymuş. Gören ona hayran kalırmış. Bakan dönüp bir daha bakarmış. Hayvanat bahçesine ziyarete gelenler de tavus kuşunun rengarenk tüylerini görmek için sıraya girerlermiş. Kalabalık toplanıp da fotoğraf makinelerini ona çevirince süslü tavus kuşu gerilir, tüylerini olanca güzelliği ile açarmış. İnsanlarda bu tatlı kuşun çeşit çeşit fotoğraflarını çekermiş. Tavus kuşu güzelliğinin farkındaymış. O yüzden nazlı nazlı süzülür, insanlara pozlar verirmiş. Diğer hayvanlar tarafından da sevilirmiş. Kendini beğenmiş kibirli bir kuş değilmiş. Yüreği de tüyleri kadar güzelmiş.

BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME ÖRNEĞİ

Ek-2

Okuma prozodisine yönelik dereceli puanlama anahtarı

Öğrencinin Adı Soyadı: .....

İfade ve ses düzeyi	
1	İfadesiz ve duygusuz bir okuma sesi vardır. Okuyucu, adeta söylemiş olmak için okumaktadır. Metni doğal şekilde okumak için az çaba göstermektedir. Düşük sesle okuma eğilimindedir.
2	Okuma sesinde bazı ifade özellikleri vardır. Okuyucu metnin bazı bölümlerinde sesini doğal konuşmaya yakın kullanmakta ancak diğer bölümlerde bunu yapamamaktadır. Halen düşük sesle okumaktadır.
3	Metnin büyük kısmında okuyucunun sesi doğal konuşmaya benzemektedir. Arada ifadesiz ve duygusuz okuma görülmektedir. Metin boyunca ses düzeyi genellikle uygundur.
4	Metin boyunca ifadenin verdiği duyguyu yansıtarak okumaktadır. Doğal şekilde okumakta ifade ve ses düzeyi metni yorumlamasına göre değişmektedir.
Puan:	
Anlam üniteleri ve tonlama	
1	Okuma monotondur. Anlam ünitelerine, kelime gruplarına dikkat ederek okumamakta, çoğunlukla kelime kelime okumaktadır.
2	Sıklıkla 2-3 kelimelik gruplar hâlinde okumaktadır. Bu gruplamalar akışta kopukluğa neden olmaktadır. Uygun olmayan vurgulama ve tonlama nedeniyle cümle bitişleri anlaşılır değildir.
3	Ara vermeden okumaktadır. Cümle ortasında nefes almak için duraksamalar ve okumada kısmen kopukluklar görülmektedir. Vurgulama/ tonlama makuldür.
4	Genellikle kelime gruplarına ve anlam ünitelerine dikkat ederek okumaktadır. Uygun gruplamalar ifadelerin duygusal özelliklerini ortaya çıkarmaktadır.
Puan:	
Pürüzsüzlük	
1	Sık sık uzun aralar, tereddütler, yanlış başlangıçlar, sesin azalarak kesilmesi, tekrarlar ve/ veya birden fazla deneme görülmektedir.
2	Metinde duraksama ve tereddütlerin daha sık görüldüğü ve okumayı bozduğu birkaç sorunlu nokta vardır.
3	Belirli sözcük ve/ veya yapıların neden olduğu zorluklar nedeniyle pürüzsüzlükte bazı kesintiler görülmektedir.
4	Arada bir kesilen okuma genelde pürüzsüzdür. Kelime ve yapı zorlukları çoğunlukla kendi kendine düzeltme yoluyla çabucak çözülmektedir.
Puan:	
Hız	
1	Yavaş yavaş ve zorlanarak okumaya devam ediyor.
2	Orta derecede yavaş okuyor.
3	Hızlı ve yavaş okumanın düzensiz bir karışımı görülmektedir.
4	Sürekli olarak konuşma biçiminde okuma söz konusudur.
Puan:	
Toplam Puan:	